

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot”.

Trommelslager Pierson la Hues.
geschilderd door Gilles Gongnet (1538-1599). Kon. Museum v. Schone
Kunsten, Antwerpen, Cat. nr 35.

(Foto A. C. L. Brussel)

Trommelslager Pierson la Hues en zijn schilden

Deze gildebrouder had een mooie staat van dienst in de „gulde van den ouden hant-boge” te Antwerpen, toen de schilder Gilles Congnet hem in maart 1581 portretteerde. Hij was toen 31 jaar lang tamboer geweest en was tevens bode van dat gilde, d.w.z. de boodschapper, de brievenbesteller, de oproeper voor vergaderingen en de „optrommelaar” van de gildebrouders wanneer deze moesten uittrekken of zich verzamelen.

Als tamboer staat hij op het schilderij uitgerust met een prachtige **gildetrom** van een zeer groot formaat, een model waarvan er heden ten dage gelukkig nog enkele in gebruik zijn bij Brabantse gilden. Dat hij tevens bode was kan men zien aan de **openstaande tas**, die hij aan zijn buikriem draagt. In deze tas bevinden zich enkele opgevouwen briefjes.

Omdat in de bibliotheek van het Kon. Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen geen bepaalde besprekingen van dit schilderij voorhanden zijn, waren er dus geen verdere gegevens beschikbaar.

Waarom werd Pierson la Hues geportretteerd? Wie gaf opdracht hiertoe? Was het bedoeld als een hulde aan hem door zijn eigen gilde, dat hem „vereeuwigd” wilde zien, opdat hij als een blijvend voorbeeld kon dienen van wat men onder een trouw gildebrouder had te verstaan?

Gaf zijn familie de opdracht, of ging het van hem zelf uit? Koos mogelijk de schilder hem uit als schilderachtig onderwerp? Was hij wellicht een vriend van de schilder?

Allerlei vragen, die om evenzovele antwoorden vragen, vragen die gemakkelijker te stellen dan te beantwoorden zijn.

Wie de onderdelen van het schilderij goed bekijkt, kan toch wel tot enkele conclusies komen. Uitgangspunt kan zijn de tekst onderaan links op het schilderij, waar men enkele woorden leest, die met rustige hand zijn geschilderd. Goed beschouwd, zit in die tekst feitelijk iets wreeds, want duidelijk kan men daaruit aflezen, dat aan de tamboer geen lang leven meer was beschoren, want zij werd in 1581 geschilderd en de schilder noteerde daarin „ende sterff int jaer 15”. Dit laatste jaartal werd niet voltooid.

De trommelslager zal dus nog diezelfde eeuw „moeten” sterven. Als men de gelaatskleur op het originele schilderij beziet, is men wel geneigd te zeggen, dat de trommelaar met de dood in zijn schoenen loopt, maar de oogjes zijn nog tintelend terwijl de hele uitdrukking op het gelaat er op wijst, dat deze man in zijn leven geen kniesoor is geweest en hij op tijd gehouden heeft van „zijn natje en zijn droogje”.

Dat deze tamboer hier werd afgebeeld heeft meer dan één reden.

Allereerst brengt dit portret op suggestieve wijze de naam van ons tijdschrift in beeld, doch daarnaast is van belang **de krans van schilden** die hij schuin over de borst draagt. Het zijn in ieder geval schilden van vóór maart 1581. (Terloops wezen wij hier reeds op in het laatste nummer van de vorige jaargang op blz. 52). Het bovenste onderscheidingsteken is een ronde, zilveren plaat, waarop men een staande, gerekte figuur ziet staan, die reminiscenties oproept aan de St. Sebastiaanfiguur, die zo indirect wijst in de richting van de patroonheilige van de handboogschutters en zo ook van het betreffende gilde. Rond de figurale voorstelling is door middel van een graving een rand aangegeven. Op de ene helft hiervan leest men Henrens Guinies, op de andere helft staat Gilles Congnet. Is deze laatste de naam van de schilder, of van een familielid van de schilder, of van een toevallige naamgenoot? Het zijn diverse vragen, die om een oplossing vragen. De drie daarbij aansluitende schilden bestaan uit een open, platte ring, die gevuld is met wat genoemd wordt een schildvorm. Al deze schilden zijn door middel van 8-vormige schakels met elkaar verbonden.

Het zijn waarschijnlijk allemaal een soort ere-schilden. Drie ervan dragen een familie of gemeentewapen¹⁾ op het schild.

Verdere bijzonderheden hierop kunnen slechts gegeven worden of vanuit het betreffende gildearchief zo dat nog mocht bestaan, of vanuit de heraldiek.

Uit de kleur van de drie laatste schilden kan men opmaken, dat men hier te maken heeft met zilveren schilden, waarvan de ge-

„**DE GILDETROM**”, driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom”, in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland en Het Land van Cuijk.

Hoofdredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 's-Hertogenbosch, tel. 04100-33993

Redacteuren: voor de Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040-438521

voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, Hilvarenbeek, tel. 04255-1319

voor Peelland: Alph. G. M. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920-24863

voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166-516

voor Kempenland: Ir. H. H. Voetman, Baljuwstraat 2, Geldrop, tel. 040-863725

voor Het Land van Cuijk: A. H. Konings, Postbus 1, Haps.

Administratie: W. C. M. Brands, Burg. v. Meursstraat 38, Tilburg, tel. 013-671650

Betalingen: Boerenleenbank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom, (Giro-rekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 5,— per jaar, franco thuis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

deeltelijke émaillering opvalt. Hieruit kan worden afgeleid, dat men in de zestiende eeuw het zeker niet als eis stelde, dat de schilden uit louter zilver moesten bestaan. Er zijn trouwens ook voorbeelden bekend, van een gehele of gedeeltelijke vergulding van het zilver, terwijl er zelfs met émail bewerkte schilden bekend zijn uit de 15de eeuw²⁾.

Wanneer het niet anders kon moest men wel genoegen nemen met een schild dat was uitgevoerd in een ander metaal, zoals tin of messing, zeker wanneer het een herdenkingsschild gold. Bovendien is het de vraag of in het verleden altijd wel voorgeschreven is geweest in **welk metaal** een schild moest zijn uitgevoerd.

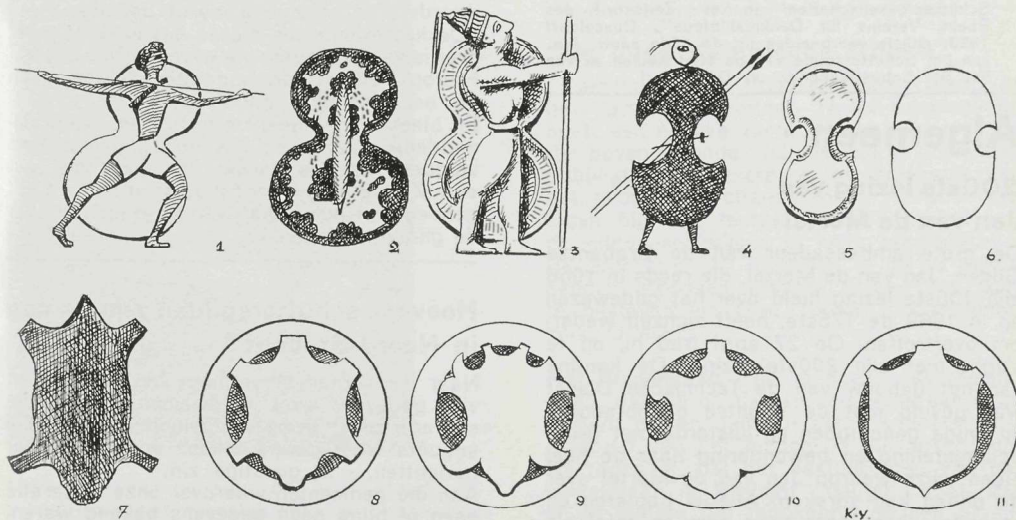
Zilver in latere eeuwen duidelijk gaan overheersen en werd als iets vanzelfsprekend beschouwd. Evenmin zal in het begin vastgelegd zijn geweest **welke vorm** een schild moest hebben. Ook hierin is een geleidelijke ontwikkeling te bespeuren, waarover eveneens in het hierboven aangehaalde nummer van De Gildetrom werd gesproken.

Iconografisch zou men haast kunnen aantonen, dat niet alleen **de naam van het onderscheidingsteken** is afgeleid van het oude, individuele **verdedigingswapen**, maar het oude

schildvormen die bij onze gilden worden aangetroffen wijzen zelfs duidelijk in de richting van **het materiaal** waarvan de oude schilden als verdedigingswapen werden vervaardigd, n.l. **de dierehuid**. Tot deze conclusie ben ik gekomen naar aanleiding van een opmerking die gildebroeder Rommen van het St. Jorisdigilde uit Helvoirt mij maakte, toen ik met hem de zestiende-eeuwse schildjes van zijn gilde bestudeerde. „Kijk, aan die oude schildjes kun je zien welk beroep die schenkers uitoefenden. Kijk, het zijn allemaal dierehuiden, want het waren leerlooiers en die woonden er hier vroeger veel.”

En hij wees mij de onderdelen van een huid aan, die duidelijk op de schilden te onderkennen waren en ik moest hem op dat moment gelijk geven. Ik vergat zijn opmerking niet, maar bij het vergelijken van andere zeer oude gilde-schildjes, werd mij duidelijk, dat zijn opmerking toch niet geheel juist kon zijn, omdat het immers niet mogelijk kon zijn, dat op zoveel verschillende plaatsen telkens leerlooiers schilden gaven of zich tot koning schoten.

Hierop doordenkend kwam ik tot de conclusie, dat hij het bekijken en bestuderen van de oude schildjes niet uitgegaan moest worden van de leerlooier, maar wel van de

1. **Krijger met schild.** Inlegwerk op een dolkkling met voorstelling van een leeuw-enjacht, gevonden in schachtgraf IV van de burcht te Mycene ± 1200 v. C. (Nationaal Museum Athene).
2. **Gestyleerd schild.** Detail van een wandfries uit het paleis van Tiryns (Nat. Museum, Athene). Het 8-vormige schild is van Cretensische oorsprong. De vlekken op elk schild zijn anders (vgl. Kalverschetsen).
3. **Krijger uit Mycene.** Ivoor-snijwerk, gevonden te Delos (zie ook L'art et l'homme I, Larousse, p. 201).
4. **Krijger met schild.** Detail van beschilderde Griekse grafvaas in laat geometrische stijl. 900 v. C. (New-York, Metropolitan Museum).

5. **Arm-schild** gebruikt door de Spartanen. 5de eeuw v. C.
6. Oude zilveren schildvorm, voorkomende bij Brabants gildezilver.
7. Natuurlijke vorm van een dierehuid. Boven de staart, onder de kop.
- 8-9. Eenvoudige gestyleerde huidvormen op schildjes van rond 1600.
- 10-11. Enkele voorbeelden van afgeleide huidvormen.

Opm. Wanneer men losse, kleine schildjes van rond 1600 op de achterzijde bekijkt, ziet men soms nog de sporen van een aanhechting. Waarschijnlijk hebben deze dus oorspronkelijk op een platte ring bevestigd gezeten.

dierehuid, waarvan men nog eeuwenlang in gestyleerde vormen de grondvorm bleef verwerken, totdat latere speelse vormen elke herinnering aan de dierehuid deden vervagen en zelfs geheel nieuwe vormen hun intrede gingen doen, zoals o.a. een schoenvorm voor een schoenmaker, een krakeling voor een bakker. Men komt ook vormen tegen die duidelijk zijn afgekeken van de ex-voto's uit de bedevaartskapellen zoals de hartvorm. Al zoekende kon de volgende stamboom van het schild worden vastgesteld. Zie blz. 19.

Wie eenmaal de grondvorm van de dierehuid in de oudste schilden heeft ontdekt, zal zelf in de latere schilden de afgeleide vormen kunnen terugvinden. Het doorbladeren van geïllustreerde publicaties over de schuttersgilden en het bezoeken van exposities tijdens gildefeesten krijgen daardoor een grotere betekenis, want telkens zal men tot nieuwe, verrassende ontdekkingen komen. En vergeet vooral niet, ook eens te kijken naar de vormen van de schilden in het eigen gilde.

Karel Vermeeren

- 1) Op het tweede schild van boven leest men op de platte ring „Jacques Wellens, Deken van den ouden Hantboghe”; op het onderste staat de naam „Jacques le Jeune en ...”
- 2) W. Ewald geeft in zijn bijdrage „die Rheinische Schützen-gesellschaften” in het „Zeitschrift des Rhein. Vereins für Denkmahlpflege”, Düsseldorf 1933, enkele voorbeelden uit de 15de eeuw, o.a. van het Schuttersgilde van de stad Keulen en van het St. Sebastiaangilde uit Dusseldorf.

Algemeen

200ste lezing van Jan van de Mortel

De grote ambassadeur van de Brabantse Gilden, Jan van de Mortel, die reeds in 1958 zijn 100ste lezing hield over het gildewezen en in 1969 de 175ste, heeft zichzelf wederom overtroffen. Op 27 april trad hij op te Vught met zijn 200ste lezing. De kantine van het gebouw van de Technische Dienst was gevuld met de Vughtse gildebroeders en enige genodigden en luisterde met grote belangstelling en bewondering naar de heel eigen wijze waarop Jan van de Mortel over de gilden kan spreken. Allerlei papieren en archiefstukken lagen voor hem op tafel als bewijsstukken en telkens weer op een nieuwe wijze weet Jan van de Mortel over de oorsprong, de broederschapsgedachte en de diverse gebruiken van de schuttersgilden te spreken met een grote kennis van zaken, en een onuitputtelijk enthousiasme.

Na de lezing was er gelegenheid in een andere zaal de tentoonstelling van „Vught 1880-1920” te gaan bekijken, waar in een keurige opstelling ook o.a. allerlei gildestukken ten toon gesteld waren.

Heer Jan van de Mortel, proficiat met uw wonderlijk record en nog ad multos annos!

Voor dag en dauw in de aether

Vrijdag 4 mei. Over de radio begint vijf vóór half acht het informatief-programma: **Dag met een gaatje**. Eerst wat beatmuziek, die

langzaam wegzakt ... dan volgt de stem van de omroeper: „Het is nu twee-en-halve minuut vóór half acht. Voor mij ligt de vraag van een luisteraar: Waarom hoor je zo weinig over de oude gilden? Bestaan ze eigenlijk wel?? 'n Vraag, die we nu stellen aan de heer Karel Vermeeren, voorzitter van Kring Kempenland....” Men hoort op de achtergrond wat telefoongerinkel.

Daags tevoren had de programmaleiding van de Avro hem in Eindhoven opgebeld en gevraagd of hij bereid was enkele vragen over de schuttersgilden te beantwoorden. Verzocht werd dan om de volgende morgen vijf vóór half acht in de buurt van zijn telefoontoestel te willen zijn. Meer werd niet gevraagd, meer werd niet gezegd, verdere instructies werden niet gegeven, want de vragen moesten de volgende morgen spontaan („live”) worden beantwoord.

„Hallo, meneer Vermeeren, bent u aan het toestel?” op een bevestigend antwoord worden enkele vragen gesteld over de oorsprong en de verscheidenheid der gilden, over de huidige stand van zaken betreffende de gilden in Noord-Brabant en over de komende gildefeesten. Hierop volgde uit Eindhoven een stroom van geïmproviseerde informatie, die bijna vijftienhalve minuut duurde. De uitzending wordt besloten met: „De luisteraars, die menen dat er niets meer over is van de gilden, die weten nu wel beter.” Hierop herhaalt de omroeper de data van de eerstkomende gildefeesten.

Er bleek nogal geluisterd te zijn, want onmiddellijk daarop en ook nog dagen daarna volgden reacties, zowel van jong als van oud. Zo zie je al weer: je kunt nooit „vroeg” genoeg met het maken van propaganda over de gilden beginnen.

Hoeveel schuttersgilden zijn er nog in Noord-Brabant?

Naar we vernamen verloopt het verzamelen van gegevens over verdwenen en nog bestanade gilden in onze provincie, - over welke enquête we terloops in ons vorige nummer berichtten, - in gunstige zin.

Aan dié gemeenten waarover onze Federatie geen of bijna geen gegevens bekend waren, werden enkele summier vragen gesteld, om zo spoedig mogelijk tot een globaal overzicht te komen. Bij informatie bleek, dat bij 85 van de 132 Noordbrabantse gemeenten gegevens moesten worden opgevraagd. Van deze 85 gemeenten antwoordden er reeds 74, terwijl van 5 gemeenten de toezegging werd verkregen, dat de antwoorden zeer spoedig verwacht konden worden; de overige 6 gemeenten lieten na ruim twee maanden nog niets van zich horen. Gesteld kan dus worden, dat men spoedig over de gegevens van ongeveer 125 gemeenten zal beschikken. Het eerste werk in de breedte is dan achter de rug en het werk in de diepte kan dan heel voorzichtig worden aangepakt. De inzet van velen zal hiervoor nodig zijn, waarbij ongetwijfeld onze Federatie zal worden ingeschakeld. Over het algemeen bleek

bij de gemeentebesturen veel belangstelling voor dit onderwerp te bestaan, men stond er zeker niet onsympathiek tegenover. In diverse gevallen werd het streekarchivariaat ingeschakeld.

Afgewacht moet worden wat er verder uit de bus gaat komen. Als het mogelijk is zullen wij u hiervan op de hoogte houden.

Onze Ere-voorzitter werd 90 jaar

In de lijst van de ere-bestuursleden van de Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden vindt men ook de naam van Mr. Dr. N. L. Deckers, met als onderscheidende titel Ere-Voorzitter. Aan deze grote Brabantier werd in nr. 3 van Jaarg. 22 van Brabantia (Uitg. Prov. Genootschap) een interessant artikel gewijd. Hij werd op 14 februari

1883 te Heeze geboren. Hij heeft steeds en overal waar het mogelijk was de Brabantse zaak gediend en steeds belangstelling getoond voor die zaken, die specifiek aan Brabant eigen zijn. Daarom was en bleef hij een vriend van de Brabantse gilden. Al is de verjaardag intussen reeds enige tijd voor-

bij, toch is het goed, dat in deze kolommen even op deze figuur de aandacht wordt gevestigd. En van harte: **Ad multos annos.**

De Gildetrom wordt wel gelezen Schilden met Valkeniers

Wie durft te beweren, dat de Gildetrom niet gelezen wordt, vergist zich. Op het stukje in het vorige nummer van De Gildetrom betreffende schilden waarop iets stond met betrekking tot de Valkeniers, kwamen reeds verschillende reacties binnen. Jammer is, dat het gironummer zoals dat in het valkeniers-tijdschrift stond vermeld, enige verwarring opleverde. Daaom staat het hieronder nog eens op de juiste wijze: Giro 1023800, Amro-Bank, Veldhoven, tg.v. G. van Nie, Hapert, „Jaarboek 1971”.

Bronvermelding

Werd hierboven vermeld, dat de Gildetrom gelezen werd, dit kan worden aangevuld met de mededeling, dat onze teksten ook geschikt blijken te zijn voor andere periodieken. Dat doet ons plezier, doch we zagen dan wel graag, dat voldaan werd aan ons verzoek de Gildetrom als bron te willen vermelden (Gr. E. 18/4 en B.BI 4/5).

„De oude Kempische Gilden”

„Campinia”, het driemaandelijks blad van het Streekarchivariaat Noord-Kempenland, heeft een nieuwe vaste rubriek geopend onder boven staande titel. Het wil zo door deze publicaties de lezers op de betekenis van het gildewezen attenderen en hierdoor een eigen bijdrage leveren op het gebied van de gildeschiedenis in onze provincie. Bij archivaris W. Klaassen is dit in goede handen. Abonnementsprijs f 6,— per jaar, te bestellen via Giro 1069032, Gemeentehuis, Oirschot.

Het Bisdomblad Het is naar onze mening goed, dat we op deze plaats eens een compliment maken aan het adres van Het Bisdomblad van het bisdom 's-Hertogenbosch. De reden is, dat het bestuurders van het Gildewezen in Brabant „deugd” doet, dat er de laatste tijd regelmatig op een of andere manier aandacht aan gildegebeurtenissen wordt geschonken. Dit is van belang omdat de oude gilden de laatste tijd steeds meer in de belangstelling komen te staan, en niet alleen bij de autochtonen

Brabants Gildezilver XVI

DRS. W. H. TH. KNIPPENBERG

GEFFEN

In augustus 1860 kwamen de dekens en leden, „voor zooveel die nog bestonden, der gilde van St. Joris of Oude Gilde van getrouwen, van St. Catharina of Jonge Gilde van ongehuwden, en van O.L. Vrouwen- of

Lichtmis- of Arme Gilde” met H. Piggen, pastoor te Geffen, overeen de drie gilden vanwege het verval en de geringe belangstelling van de ingezetenen en tevens om de bezittingen van de gilden tegen vervreemding te behoeden, op te heffen. Er werd

tevens besloten de bezittingen in grond e.d. over te dragen aan de Algemene Arme van Geffen en het archief „voor de geschiedenis te laten bewaren” door de pastoor, tegelijk met het zilver van de St. Joriskilde „om dit mede ten voordele van de Armen te verkopen.”

Volgens een bewaard gebleven notariële akte hebben in 1860 „Lambertus van Erp en Johannes van Erp Adriaanszoon, dekens van St. Joris, Jan Baars en Gerardus van Erp, dekens van O.L. Vrouwegilde, en Theodorus Cornelis van Lith en Petrus van de Graaf, dekens van St. Catharina” het hele beheer over het grondbezit, twee percelen weiland en een perceel hooiland, „voorlopig” overgegeven aan de Algemene Arme van de gemeente Geffen.

O.L. Vrouwegilde

In zijn Pro Memorie van 1860 schreef pastoor Piggen dat hij van dat gilde ontving „het archief, dat bestaat uit een rekenboekje in folio”. Blijkbaar was er verder niets meer bewaard.

Sint-Catharinagilde

Het archief van dit gilde, bestaande uit een rekenboekje in 12°, de kaart in perkament en een kopie ervan, werd eveneens in 1860 aan de pastoor overgedragen. Volgens A. van Sasse van Ysselt (Taxandria 37, 1930, p. 290) bestonden er te Geffen rond 1700 twee schuttersgilden, St. Joris en „de Jonge gilde van St. Catharina en Barbara”. In bewaarde rekeningen en verslagen van het Sint-Joriskilde wordt ook dit gilde enige malen genoemd: in 1770 6 mei, „toen de jong Gilt hebben geschoten”, in 1798 „de jonge dekens van St. Catharina”, in 1808 „vogel schieten van de Gult van Sinte Catrien”, 1811 en 1818 „gult van Sint Catrien”. Het gildezilver was blijkbaar vóór 1860 reeds verdwenen.

Sint-Joriskilde

Het archief van dit gilde wordt bewaard op het gemeentehuis te Geffen. Het bestaat uit de oorspronkelijke kaart op perkament uit 1548, de oudste ledenlijst op perkament, een kopie van de kaart, waarvoor P. Hamers de onkosten betaalde in 1773 aan Sr. van der Vaart te 's-Hertogenbosch, en verder enige rekeningen en verslagen.

De oudste kaart, gedateerd Sint-Jorisdag 1548, vermeldt dat ter ere van God Almachtig en Maria de Moeder Gods en de ridder Sint Joris, met goetvinden van de Heer Gerit van Vladaracken, ridder en heer van Geffen, en tevens van Jacob Peter Eymart soen, schout van Geffen, en Eymert Peters soen, Jan Aart soen en Hendrickx Rutgers soen, schepenen van Geffen, en van Heer Jan van der Straeten, vicarius van de kerk van Geffen, is „geordineert ende gemaect een mindeleyke vergaderinge van eerlyke mannen, die men noemt Oude Schutten van Ghiffen”. Jaarlijks moet de vogel worden opgericht; de koning zal dat jaar met zijn koningin vrij zijn maar hij moet het zilver „verbeteren”. De dekens zullen het zilver van de schutters in bewaring houden, zodat het niet vermin-

derd of vervreemd mag worden.

Op de oudste lijst prijken de namen van Heer Gherit van Vladaracken, heer tot Ghiffen, en Heer Jan van der Straten pastoor tot Ghiffen; de lijst bevat 70 namen, waarvan de eerste 48 met dezelfde hand zijn geschreven en de laatste 22 iets later met een andere hand.

Het Gildezilver, dat in 1860 door Pastoor Piggen werd overgenomen, bevatte „een koperen verzilverden vogel, twee daaraan vastgehechte kleine zilveren boogjes en een klein zilveren kruisje; onmiddellijk onder de vogel een ronde zilveren plaat in de vorm van een grote medaille met twee goed daarop gegraveerde wapenen (Van Vladaracken) en verder 17 zilveren schilden, door een zilveren ketting verbonden. „Aanwezig waren toen nog de koningsschilden van:

1617 Jacob Handerrick Hacken
1634 Aryen Willem
1648 Jan Henderickx van den Bogaert
1649 Willem Peters Sichmans
1651 Anthonis Ghijsbers
1656 Jacob Jacopssen van Griensven
1659 Evert Willemsen van Ravestijn
1667 Hendrick Antonissen van Creyl
1670 Aert Jacopssen van Griensven
1686 Lucas Groenlant
1714 Hendrik de Boy, Drost van Geffen
1732 Hendrikus de Booy, Drost van Geffen
1736 Jacobus de Booy, secretaris der heerlijkheid Nuland
1743 Jan van Heumen
1772 Johannes van den Bos
1791 Piet van Heumen
1801 Piet van Heumen.

De namen van Jacob Jacopssen van Griensven (zie schild 1656) en Gerd Peeters van Griensven komen voor als kerkmeesters van de kerk te Geffen in 1603, toen al het liturgisch vaatwerk, o.a. kelken, cibories, vier stenen beelden van kerkvaders en „een houten beelt van den ridder St. Joris te peerdt sittende metten draeck”, aan hen werden overgeleverd; in 1853 meldde echter pastoor Piggen: „De kerk bezit geene bijzondere kostbaarheden” (Taxandria 48, 1941, p. 24-29).

Tot de oudste stukken behoorden zeker het houten beeld van St. Joris, de vogel met de twee boogjes en het kruisje; in de verslagen van de dekens worden ze vaak vermeld, telkens wanneer ze aan de volgende deken worden overgedragen volgens de oude kaart. Er zijn notities bewaard uit de volgende jaren: 1654 (de Heer van Geffen was koning; aan de vogel hingen 14 schilden en een schild van de Heer van Geffen), 1714 (Willem Ghijsbers, deken, geeft 24 schilden, de vogel, twee boogjes en het kruisje aan zijn opvolger), 1716, 1718 (25 schilden), 1721, 1726 (Willem Adriaens van Crey geeft op 25 april het gildezilver, 25 schilden enz., „wegend in het geheel twee pond en vijf drie kwart loot zilver”, aan Jacob Hendrick van de Sande), 1728, 1730, 1732 (25 schilden), zonder jaar (26 schilden), 1742 (27 schilden), 1758 (28 schilden), 1772, 1777 (29 schilden), 1783, 1787, 1791 (29 schilden, vogel, twee boogjes en kruisje; op een lijstje van 14 leden staat achter 13 „bedankt”).

Een ander verslagboekje vermeldt in 1798 „het planten van den vrijboom” en vogel-schieten in 1801; in 1801 waren er uitgaven „voor het verwen van St. Joris en maaken van den candelaar”, „voor het herstellen en opsetten van St. Joris in de groote kerck”, „een nieuwe trom”, „de vogel schieten op de mule (molen?)”. De laatste verslagen zijn van 1803, 1805, 1806, 1808, 1811, 1812, 1814, 1816 en 1818. 1

In 1839 werden nog nieuwe bepalingen gemaakt en op de kopie van de oude kaart staat als naschrift: Op 1 febr. 1856 hebben de ondergetekenden de leden van de guld van St. Joris opnieuw beloofd de bepalingen van de kaart te onderhouden en benoemd tot dekens:

Johannes van Erp oudste deken en Lambertus van Erp jongste deken. Jacobus van Erp Azn. was toen koning en Johannes van der Heyden kornet. Het stuk is ondertekend door tien gildebroeders, van wie de helft behoort tot de familie van Erp, en door Jan Baars, H. van Bueren, P. v. d. Graaf en W. Schouten. Vier jaar later werd het gilde opgeheven.

BOEKBESPREKING

Pastorale zorg over de Nuenense Schuttersgilden in de 19e eeuw.

De parochiële aantekeningen van pastoor W. van Lent (1840-1879) bijeengebracht door Wim Cornelissen, koning van het St. Anna-gilde, met een 14-tal smakelijke tekeningen van Ton Smits verluchtigd geven een interessante kijk op de soms merkwaardige toestanden in onze Brabantse dorpsgilden in de vorige eeuw. Het optreden der plaatselijke schuttersgilden blijkt de pastoor grote zorgen gebaard te hebben, reden voor hem om een en ander op te tekenen opdat zijn opvolgers zouden weten „wat gilden in vroeger jaren geweest zijn en wat zij er nog te allen tijde van te wachten hebben”. Het boekje is verkrijgbaar voor f 2,50, verzonden incl. porto f 3,— bij Fr. Vinke, Kloosterstraat 3a, Nuenen.

Betaling: Rabobank Nuenen. Postgiro nr. van de bank 107 6428, bankrekening nr. 13 74 93 614.

De gevlochten Sierpen

In de Gildetrom 20e jrg., afl. 1, (bl. 5, april 1973) kon u iets lezen over de gevlochten zijden sierpen. Wij willen hierop ingaan om de gildes die dergelijke stukken bezitten enige informatie te verschaffen, maar ook om van uw reacties een beter inzicht te krijgen in deze nog altijd zo duistere materie. Het is evenwel niet onze bedoeling het reeds in de „Gildetrom” genoemde artikel „Een unieke gevlochten oranjezijden sierp” van Henriëtte A. Drost (Antiek, jrg. 7, bl. 196 t/m 204) om te vormen voor de gildetrom. Veel meer willen wij ons bekende exemplaren meer bekendheid geven en wat op de geschiedenis van de sierp ingaan. Daar ons nog niet alle bewaard gebleven exemplaren bekend zijn (en nog niet gefotografeerd) en de geschiedenis van de sierpen nog onvoldoende bestudeerd is, zal dit een artikeltje worden met vele hiaten, waarvoor u uiteraard begrip zult hebben.

Over de oorsprong van de sierp en zeker het door ons bedoelde type tasten we nog in het duister. Voor bestudering van de sierpen zijn de schuttersstukken van het grootste belang. Een ieder van ons kent natuurlijk een aantal van zo'n zeventiende eeuwse schuttersstukken. Vaak zijn de hierop voorkomende sierpen van een roodachtige stof gemaakt waaraan de onderzijde een stuk kant bevestigd is.

Op de zestiende-eeuwse schuttersstukken vinden we nauwelijks sierpen afgebeeld. Toch kunnen wij niet geloven dat we in deze tijd de geschiedenis van de sierp moeten laten aanvangen. Hoewel de bronnen van de aan de zestiende eeuw voorafgaande eeuwen veel schaarser zijn menen wij toch een voorbeeld gevonden te hebben van een sierp die naar onze mening tot het type van de gevlochten sierpen behoort. Het betreft een glasraam in de apsis van de St. Patroklus-

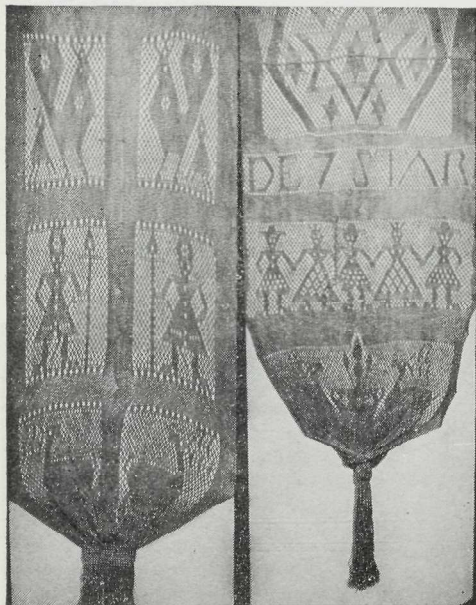
kerk te Soest (Duitsland), voorstellende David en daterende van 1160/66. Op de afbeelding (afb. 1) hiervan zien we dat de bedoelde sierp over de rechter schouder gedragen werd naar de richting van linker heup. In tegenstelling tot de latere sierpen vinden we hierop alleen een tekst t.w.: „Dicite i(n) Nacioni(bus) Dominus” (kroniek I.16, 31). Tevens nemen we waar dat de sierp zo

afb. 1. Raam in de apsis van de St. Patroklus-kerk te Soest (Dld.) 1160/66.

gedragen werd dat de tekst goed gelezen kon worden. We kunnen tevens opmerken dat de sjerp in verhouding tot de ons bekende exemplaren van de zeventiende eeuw en later tamelijk smal is. Verder moet nog gezegd worden dat de kleur ervan geelachtig is. Er is dus in de tussen liggende tijd nogal wat veranderd en juist in deze veranderingen hebben we nog geen inzicht.

Laten we nu overgaan tot behandelen van de ons bekende exemplaren. Gedateerde sjerpen bezitten: St. Catharinagilde, Eindhoven (1753) en St. Jansgilde, Soerendonk (1743). Laatst genoemde exemplaar dat betrekkelijk smal is verkeert in een voortreffelijke staat na restauratie en is op rode ondergrond bevestigd zodat alle hierop voorkomende afbeeldingen goed tot hun recht komen. Het St. Joris en Barbara gilde te Maarheeze bezit 3 exemplaren (18e eeuw). Op een exemplaar ervan komt de tekst „De 7 Star”¹²⁾ voor (afb. 2). Ook deze sjerpen verkeren in een vrij goede toestand (ze zouden slechts een lichte restauratie behoeven). In een iets minder goede toestand bewaard

afb. 2. Sjerpen van het St. Joris en Barbara-gilde, Maarheeze.

zijn: exemplaar van het St. Catharina en Barbaara gilde, Leende (18e eeuw, afb. 3 rechts) dat aan de onderzijde een uit geometrische vlakjes samengesteld vispatroon bevat, iets wat we nog ergens anders aantreffen; exemplaar van het St. Jansgilde, Leenderstrijp (eveneens 18e eeuw, afb. 3 links). Dit exemplaar is in tegenstelling tot de andere genoemde, die zacht oranje van kleur zijn, indien niet anders vermeld, donkerrood van kleur. De ons allen bekende Jolles spreekt van „Donkerroode netwerk-sjerpen” (DI 1, bl. 206), waaruit we zouden mogen concluderen dat dit gilde meerdere sjerpen bezit of bezat. Op de afbeelding kunt u zien dat de figuren links voor een gedeelte zijn weggefallen, we nemen daar even-

wel ter plaatse een zelfkant waar. Hieruit kunnen we afleiden dat hier niet aan geknipt is, dit zou ook fataal kunnen zijn voor de sjerp in kwestie.

Het exemplaar van het Catharina en Barbara-gilde uit Leende wordt soms de keizerssjaal genoemd. Of deze in verband staat met de keizer van 1764 blijft voorlopig een door ons niet te beantwoorden vraag.

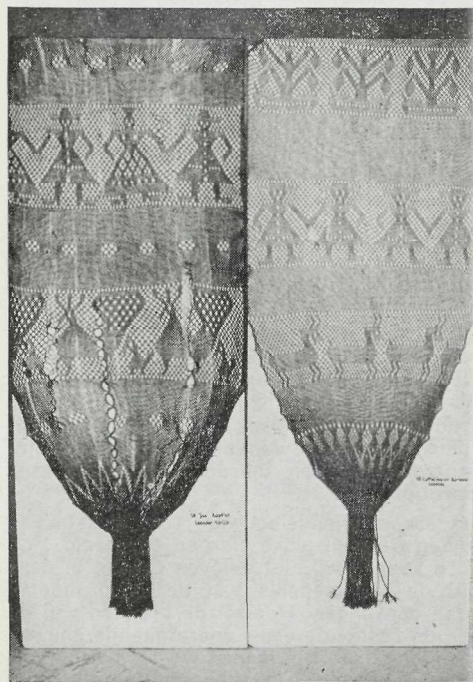
Wat de datering betreft achten wij het overigens niet geheel uitgesloten.

Verder beschikt het St. Jorisgilde van Zesgehuchten (gem. Geldrop) nog over een dergelijke sjerp die in slechte toestand verkeert¹³⁾. Naar onze mening is dit exemplaar later dan de voorgaande en dateert mogelijk pas uit de 19e eeuw. Deze bestaat uit 7 stroken met voorstellingen, dit in tegenstelling tot de voorgaande die slechts 2 of 3 stroken met afbeeldingen hebben. Ook hebben we het idee dat wat de afbeeldingen betreft veel aan andere sjerpen ontleend is. Ook lijkt ons het gebruikte materiaal iets anders te zijn.

Verder bezit dit St. Jorisgilde nog 2 oude gildevaandels (18e eeuw?) met op beide een afbeelding van een de draak bevechtende gesjerpte St. Joris. De kleur van de sjerpen is met rood aangegeven. (beide vaandels waren in 1972 te zien op de gildetentoonstelling te Geldrop).

Na dit achttal sjerpen zeer summier besproken te hebben moeten we helaas bekennen dat we niet meer exemplaren in voldoende mate kennen om ze hier maar enigszins te noemen.

Wat al de in het voorgaande genoemde sjerpen gemeen hebben en dat samenhangt met

afb. 3. Rechts: Sjerp St. Catharina en Barbaara-gilde Leende (Dhr. Hendrikx, Geldrop) Links: sjerp St. Jans-gilde, Leende-Strijp

het vlechten is dat de ene helft van de sjerp het spiegelbeeld is van de andere helft ervan. Hierdoor vindt u slechts een helft van de sjerpen afgebeeld.

Tevens vindt u de sjerpen afgebeeld zoals ze waren opgespannen op een plaat templex. Dit opspannen geschiedde met knopspelden, hiervan hadden we er soms honderden speciaal als het ging om erg gehavende exemplaren. Zoals u zult begrijpen blijft er altijd discussie mogelijk over het uittrekken in de breedte richting. We hebben dit evenwel gemeend te moeten voortzetten tot we een redelijk beeld van op de sjerp aangebrachte voorstellingen verkregen. Voor dit tijdrovende werk zijn wij bijzondere dank verschuldigd aan de Heer Frans Vinke en het St. Jorisdigilde van Zesgehuchten dat haar stuk zelfs in bruikleen voor zo'n werk wilde afstaan. Zoals u begrepen zult hebben zal er veel niet beschreven zijn. Zo hebben we er zoveel mogelijk van afgezien om de voorstellingen te beschrijven daar dit slechts aan-

leiding zou zijn tot het opsporen van overeenkomsten en dit is zeker in dit stadium waarin we nog niet eens alle bewaard gebleven exemplaren kennen zeker vooruit lopen op de zaak. Mogen we daarom de gildes die dergelijke stukken nog bezitten vragen om dit aan ons bekend te maken en fotograferen en bestuderen mogelijk te maken.

A. Jansen, Catharina en
Barbara gilde Geldrop

- 1) Dit artikel dient zeker gelezen te worden daar het ingaat op een aantal technische zaken waar in dit artikeltje van wordt afgezien.
- 2) Merk op hoe in het midden van de ster de twee vlechtvelden bij elkaar komen.
- 3) Deze sjerp is uit een groter aantal vlechtvelden samengesteld.

Federatie=Nieuws

Het „Groot” van de Noordbrabants Federatie van Schuttersgilden

De foto werd gemaakt te Gerwen op 24 maart 1973.
Staande van l.n.r. : N. A. B. Peters (Land van Cuyk), H. A. J. van Erve (Kwartier van Oirschot), A. Niessen (Kring Peelland), Jhr. Mr. J. J. Smits van Oyen, Federatie Voorzitter ; E. M. van der Voort, Federatie Secretaris ; K. J. F. M. Vermeeren (Kring Kempenland), E. M. J. Gerrits (Kring Maasland).
Zittend van l.n.r. : W. Luyten, Ere-bestuurslid ; J. B. C. M. van de Mortel, Opper-Deken.

Federatie vendelcommissie

De Federatie vendelcommissie heeft weer nieuwe formulieren laten drukken voor de beoordeling van de wedstrijden in vendelzwaaien.

De formulieren zijn hetzelfde gebleven, alleen is er nu ook een blokje voor JEUGD-individuele beoordeling. Dit kan aangevraagd worden.

Wij willen de kringvendeliërs opmerkzaam maken dat zij de blokjes op aanvraag krijgen en dat zij deze willen beheren voor kring- en gildedagen in hun eigen kring.

Tevens vragen wij aan hen, ons op te geven de namen van vendel-juryleden die er de laatste tijd zijn bijgekomen, want de ouderen gaan langzaam verdwijnen.

De **Jeugdgroepen** op het gebruikelijke blokje beoordelen maar dan boven **GROEP** het woord „jeugd” schrijven.

Het zal ons een groot genoegen doen dat bij de beoordeling van groepen **NIET MET DRIE** vendeliers wordt gezwaard, maar met **VIER** of **VIJF** minstens zoals in het Federatiereglement staat. Het schept verkeerde

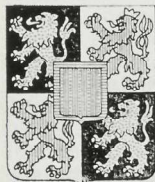
verhoudingen t.a.v. de gilde-vendelgroepen onderling.

Laten we afspreken: zoals het was, steeds minstens **VIER** vendeliers in de groep.

Vendelierskaarten kunnen eveneens worden aangevraagd per kring.

De Federatievendelcommissie

Jan Toorians, voorz. Loonopzand.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

Uitreiking Kringonderscheidingstekens

In het afgelopen kwartaal werd het kringonderscheidingsteken van „Het Kwartier van Oirschot” uitgereikt aan de volgende trouwe en verdienstelijke gildebroeders van

St. Joris, Oostelbeers: H. W. Verhagen; A. Jacobs; A. van Ham; A. van Spreeuwel; C. A. Deenen en C. Lathouwers.

St. Joris, Diessen: J. J. Janssen; A. W. J. Reijrink; A. J. Heuvelmans en Ant Reijrink. St. Joris, Goirle: J. C. Brock; L. C. Brock; J. C. van Dijk en F. P. A. v. d. Hout.

St. Joris, Hoogeloon: G. van Beers; Th. van

Beers; Th. van Gerwen; Adr. Hendriks; H. Jacobs en F. Lemmens.

St. Catharina en St. Barbara, Haaren: C. A. van Boxel; H. M. van de Loo en G. van Boxel.

H. Sacramentsgilde, Hulsel; F. Roest; C. Roest; G. Roest Jac. Maas; Th. Michelbrink en P. Ansems.

St. Lambertus, Vessem: J. Soetens; P. Liebregts; L. Sleddens; H. Swaanen; A. Huijbers; H. van de Ven; J. van Aaken, W. van Eeten en W. Roes.

GILDE SINT JORIS DIESSEN

Op 30 april j.l. tijdens de eerste statiedag die onder leiding stond van de nieuwe hoofd-

man J. P. F. Timmermans, kwam het voltallig kringbestuur van „Het Kwartier van Oirschot” naar Diessen om vier gildebroeders van dit

van links naar rechts: zittend hoofdman Timmermans, Adr. Heuvelmans oud-hoofdman kringvoorz. v. Erve en kringsecretaris Brands.

gilde een kring-onderscheidingsteken op hun borst te spelden.

Het betrof eerst de gildebroeder Jac. Jansen die 40 jaren lid was van St. Joris. De uitreiking vond plaats te zijner huize.

Vervolgens werden in het gildehuis de onderscheidingen uitgereikt aan de gildebroeders Adr. Heuvelmans, Jan Reylink en Ant. Reylink die allen in het verleden bestuursfuncties in dit gilde hebben vervuld.

Door de kringvoorzitter de heer van Erve werden de gedecoreerden geluk gewenst.

DE GILDE VIERT

Zo luidde de aanhef van één der liederen van Emiel Hullebroeck die gebruikt werden om de zelfbewustwording van het Vlaamse Volk van de grond te krijgen.

Zó luidde ook de wekroep voor een tentoonstelling die op 26 mei geopend werd in het smaakvolle raadhuys van Hilvarenbeek, mede ter voorbereiding van het koningschieten van het St. Joriskilde aldaar, dat traditiegetrouw zou plaatsvinden op kermismaandag, welke dit jaar zou samenvallen met de tweede Pinksterdag. Dank zij het stralend weer kon de openingsplechtigheid plaatsvinden op de binnenplaats van het gebouwencomplex. Loco-burgemeester P. Hosli weer er in zijn

Beeld van St. Sebastiaan in 1729 vervaardigd door Walter Pompe uit Lith. openingstoespraak op, dat weer eens bleek, dat een raadhuys ook voor andere zaken dan de bestuurlijke te gebruiken is. De expositie was tot stand gekomen op initiatief van de werkgroep Kreatief onder leiding van Cornel Snels, en was ingericht geworden door Dick Broere. Medewerking hiervoor was gekregen van de nog bestaande plaatselijke gilden, en de plaatselijke kerkelijke en wereldlijke overheden. Na het openingswoord werd nog een korte inleiding over het gilde-

wezen gegeven door voorzitter Hub. van Erve van de bond van schuttersgilden Kwartier van Oirschot, gevolgd door een vendelgroet. Hierna werd de koffie geserveerd, versierd met worstebroodjes. Daarna begon de rondgang langs het geëxposeerde.

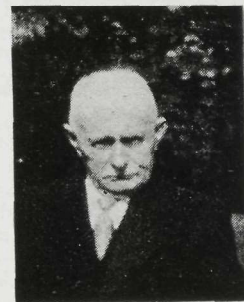
Het geheel was overzichtelijk opgesteld vanaf de ontvangsthal, de gangen, de trappenhal en de overloop tot in de grote bovenzaal. Er was zeer veel belangstelling op de dag der opening en daarna. Het geheel had een instructief karakter en zal vast en zeker zijn doel niet hebben gemist.

Naar aanleiding van bovenvermeld koningschieten verscheen van de hand van J. A. J. Becx een duidelijk overzicht van hetgeen zich telkens rond dit gebeuren in dit gilde afspeelt. Beknopt en goed!

In memoriam

Marinus Franciscus

Huibers

Op 24 maart overleed in de gezegende ouderdom van 94 jaar onze trouwe gildebroeder Marinus Franciscus Huibers.

Hij was een gildebroeder uit het goede hout gesneden. Hij wist ook wat het betekende om Gildebroeder te zijn.

Uit heel zijn wezen sprak een diep christelijke geest. Ook in zijn rustend lidmaatschap droeg de overledene de Gilde nog een warm hart toe. Hij was de laatste jaren ouderling van onze Gilde.

Hij zal bij het Gilde St. Lambertus in herinnering blijven als een goed mens.

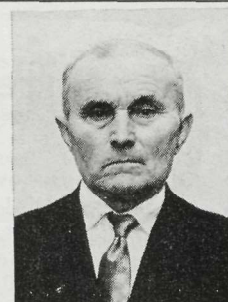
Op 28 maart is onze Gildebroeder met Gilde-eer begraven.

Moge hij rusten in vrede.

In Memoriam

Theodorus

van den Biggelaar

Op 9 dec. 1972 overleed in Vessem onze oprechte Gildebroeder Theodorus van den Biggelaar in de ouderdom van 74 jaar.

Zijn overlijden zal een leegte achterlaten, want hij was een Gildebroeder met een groot geloof die de ware Gilde-geest bezat en in praktijk bracht. Op 12 dec. is hij in Vessem met grote Gilde-eer begraven. Moge zijn voorbeeld navolging vinden, want hij was een

oprecht goed en edel mens. Moge tot troost zijn voor zijn echtgenote en kinderen dat zijn nagedachtenis door ons Gilde blijvend zal worden geëerd.
Moge hij rusten in vrede.

P. Liebrechts, Hoofdman

Gilde St. Joris, Hoogeloon

Op 24 november 1972 overleed op 85-jarige leeftijd onze Gildebrouder **Cornellus Beex**. Gedurende 51 jaren was hij een trouw lid van ons Gilde. Moge hij rusten in vrede.

Op 31 dec. 1972 overleed onze Gildebrouder **Piet Goossens**, op de leeftijd van 65 jaar. Hij was 31 jaar lid en 8 jaar secretaris van ons Gilde.

Hij trad nooit op de voorgrond, maar hij heeft veel voor ons Gilde gedaan. Altijd zullen we dan ook met groot respect en dankbaarheid aan hem terugdenken. Moge hij rusten in vrede.

Gilde St. Joris, Middelbeers en St. Sebastiaan, Westelbeers.

Beide gilden verloor op 14 mei j.l. een van hun trouwste leden, de gildebrouder J. v. Dommelen, beter bekend als „Jan de Smid“ die een leeftijd bereikte van 85 jaren.

Op zijn bidprentje lezen wij „De goede zaak dienen was zijn leuze; hij deed dat in alle eenvoud, zonder zich op iets te beroemen; hij zocht geen eer van de mensen“. Wij kunnen aan deze mens niet voldoende eer bewijzen; dat hij ruste in vrede.

Federatie=Nieuws

- 15 juli - Rozenfeest te 's-Gravenhage bij het St. Sebastiaangilde.
- 5 augustus - Vrij gildefeest bij Gilde St. Barbara te Oirschot.
- 12 augustus - Vrij gildefeest bij Gilde St. Martinus te Gennep.
- 12 augustus - Vrij gildefeest bij Gilde St. Martinus te Dommelen.
- 19 augustus - Kringdag voor Kring Maasland bij Gilde St. Barbara te Dinther.
- 2 september - Liefdadigheidsfeest der gilden bij Gilde St. Brigida te Nettersel.
- 2 september - Vrij gildefeest bij Gilde St. Jan te Soerendonk.
- 9 september - Kringdag voor Kring Peelland bij het O.L. Vrouwe-gilde te Aarle-Rixtel.

Nieuws uit Kempenland

„Onze“ J. A. Jolles op posthume wijze onderscheiden

Aan Mevrouw F. Jolles-Weghuis, de weduwe van de grote inventarisator van de Brabantse schuttersgilden uit het begin van de dertiger jaren, werd op 20 mei j.l. tijdens de koffiemaaltijd welke was aangericht bij gelegenheid van de Kringdag van Kempenland, als eerste de pas-ingestelde onderscheiding voor bijzondere verdiensten van die Kring uitgereikt. Dit gebaar paste geheel in de sfeer, die altijd en overal door de gilden wordt naar voren geschoven: eerbied voor het voorgeslacht.

Hieronder volgt de toespraak, die voorafgaande aan die plechtigheid door de Voor-

zitter van Kring Kempenland werd gehouden: Geachte Mevrouw Jolles, „Mijn werken zullen mij wel brengen op de plaats waar ik hoor“, dit schreef uw man aan U op 18 mei 1934 vanuit St. Hubert, toen hij voor de zoveelste maal op route was om gegevens te verzamelen over de Brabantse schuttersgilden, die hem zo na aan het hart lagen. Het werd een profetische tekst. Weinigen onder ons hebben hem persoonlijk gekend, maar aan velen van ons werd hij bekend door zijn werken. Door zijn belangeloze, idealistische inzet in het belang van onze Brabantse gilden, in

het bijzonder door zijn publicaties, werd hij een voorbeeld voor velen en is hij zelfs een der onzen geworden.

Meer dan vijftientig jaar na zijn dood zijn wij hem niet vergeten, en we zijn hem nog steeds dankbaar voor wat hij ongevraagd voor ons gedaan heeft. Het doet ons daarom goed, u dit hier, vandaag, op deze gildedag en in dit gezelschap openlijk te mogen verklaren in het bijzijn van uw jongste zoon, die met zijn vrouw en zijn beide kinderen vanmorgen in alle vroegte reeds uit Zevenaar naar hier is gereden om dit alles mee te maken.

De gilden van Kempenland hebben gemeend de dank ten opzichte van wijlen uw man niet beter te kunnen uitdrukken, dan hem op posthume wijze als eerste te willen onderscheiden met het onlangs door onze kring ingestelde onderscheidingsteken voor bijzondere verdiensten. Het was ook de unanieme mening van ons Kringsbestuur, dat uw man daar als eerste recht op had.

Op mij rust thans de ere-taak u, mevrouw Jolles, dit zilveren kleinood te mogen opspelden, u, die hem in het belang van onze gilden zoveel uren en dagen hebt moeten missen. Hiervoor ook onze welgemeende dank. Ik wil hieraan de wens verbinden, dat het u gegeven moge zijn, getooid met dit ere-teken, nog vele jaren getuige te kunnen zijn van een bloeiend gildeleven in Kempenland, in Brabant, in Nederland en in de hele Europese gemeenschap van schuttersgilden".

Mevrouw Jolles-Weghuis was zeer ontroerd toen zij haar dankwoord sprak. Zij zelf had uit Amsterdam een geschenk meegebracht voor de gilden uit Kempenland, bestaande uit een zilveren wisselschild dat telkenjare aan een gildekoning diende te worden uitgereikt. Aan wie en de wijze waarop liet zij over aan het Kringbestuur. Het was in ieder geval een mooie geste in gildegeest.

Een week na het gildefeest ontving de voorzitter van Kring Kempenland van haar een dankschrijven, waaruit we het volgende aanhalen:

"Nu de emoties en indrukken van het feest van vorige zondag enigszins tot rust zijn gekomen, heb ik er behoefte aan alle gildevrienden nog eens te zeggen, hoe diep ik getroffen ben door de warme hulde, die aan mijn man is gebracht zowel in woorden als in de mooie onderscheiding, die ik in ontvangst mocht nemen. Het was zowel voor mijn kinderen als voor mij een onvergetelijke dag, die mij ook het gevoel gaf door vrienden te zijn omringd en in uw kring welkom te zijn."

Gildebroeder burgemeester

Ir. H. B. Witte ten grave gedragen

Na een voorbeeldig ziekbed overleed op drieën-zestigjarige leeftijd de burgemeester van Eindhoven. Omdat hij gildebroeder was van het Gilde van St. Sebastiaan te Eindhoven, kwam aan dit gezelschap de eer toe de hoofdrouw te hebben tijdens de begrafenisplechtigheid.

Aangezien hij echter burgemeester was van de stad Eindhoven en tevens hoofd was van het samenwerkingsorgaan van de agglomeratie Eindhoven, was het duidelijk dat de andere gilden die daarin gevestigd waren ook acte de présence wilden geven. Omdat de heer M. v. d. Voort die meestal zulke zaken regelt - op vakantie was, moest op korte termijn geïmproviseerd worden hoe, waar en op welke wijze de betreffende gilden een passende bijdrage zouden kunnen leveren. En, wat de laatste tijd al meer dan eens is gebleken, gildebroeders zijn goede verstaanders geworden, die van de leiders slechts een half woord nodig hebben. Op de dag van de begrafenis, 5 juni 1973, stond een gevarieerde groep van een zestigtal gildebroeders keurig op tijd opgesteld op het Stadhuisplein te Eindhoven. De vele vaandels, het keizerspaar Roxs, koningen, zilverdragers en hoofdlieden, zij zorgden tezamen voor een waardige afvaardiging van de gilden. Op de cadans van zes gildetrommen ging het Gilde van St. Sebastiaan onmiddellijk aan de lijkauto vooraf. De gildebroeders hiervan waren voor het eerst getooid met hun nieuwe sjerpen en traden op in een prachtige formatie, zoals wij dat gilde in onze kring nooit hebben gekend. Bij het kerkplein aangekomen vormden de overige gildebroeders een ere-haag tot aan de trap van de St. Catharinakerk. Door deze haag ging onder de dreun van de gildetrommen de stoet van ruim vijftienhonderd genodigden het kerkgebouw binnen.

Aan de vóóravond van de begrafenis heeft het St. Martinusgilde uit Tongelre een bezoek gebracht aan de burgerhal van het Eindhoven stadshuis waar de overledene stond opgebaard en hem daar als laatste bewijs van sympathie een vendelgroet gebracht.

1e Agglomeratie-gildedag 1973

Deze gildedag werd op 6 mei j.l. door het St. Jorisgilde Stratum vanwege het 460-jarig bestaan van het gilde gehouden.

Met de ontvangst om 12.30 uur door het Gemeentebestuur van Eindhoven en het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsorgaan van de Agglomeratie Eindhoven, van Keizers, Koningen, Hoofdlieden, leden van het Federatie Bestuur, het bestuur van de Bond van Schuttersgilden kring Kempenland en bestuursleden van organisaties van Schutbroederschappen, Schuttersgilden en Schutterijen uit Gelderland, Limburg, België, Duitsland en Frankrijk is het 1e Agglomeratie gildefeest geopend.

De optocht van 30 gilden, welke zo kort mogelijk was gehouden, vertrok precies op tijd,

door de Eindhovense police.

Bij de terugkomst bij het Gildecentrum zijn de vlaggen gehesen van de Agglomeratie Gemeenten en is een H. Mis opgedragen voor de levende en overleden gildebroeders uit de Agglomeratie Eindhoven. De H. Mis werd gecelebreerd door Dr. P. J. F. M. Harky. Deken van Eindhoven en Ere-deken van het St. Jorisgilde Stratum. Gildebroeders van het St. Martinusgilde van het H. Sacrament uit Dommelen verzorgden de gezangen terwijl enige broeders van het St. Martinusgilde Tongelre en het St. Catharinagilde Woensel de uitreiking van „Ons Heer” verzorgden. Na de massale opmars, welke een kleurrijk geheel vormde, enige korte toespraken van de Regerend-Deken van het St. Jorisgilde Stratum, Math. E. M. v. d. Voort, de Locoburgemeester van Eindhoven. Mr. W. v. Elk en de Voorzitter van de Noord Brabantse Federatie van Schuttersgilden Jhr. M. J. J. Smits van Oyen, de hernieuwing van de Eed van Trouw aan het Geestelijk en Wereldlijk gezag, door vendelier F. Kirchner van het St. Jorisgilde Stratum, namen de demonstraties van het Jachthoorn en Trompetterkorps van de Koninklijke Harmonie de Eendracht uit Best, het St. Nicolaasgilde Valkenswaard met Kempische volksdansen en de wedstrijden in Vendelen, Trommen, Hand- en Kruisboogschieten een aanvang. Daarnaast was er Geweerschieten op het schietterrein van het St. Martinusgilde Tongelre, waarvoor de gehele middag 2 volkswagenbusjes gependeld hebben.

Deze prachtig geslaagde Agglomeratie-gildegag, getuige de vele reacties, is besloten met een koffietafel voor genodigden en gildebroeders en zusters van het St. Jorisdgilde Stratum.

Op zaterdagmiddag 19 mei verzamelden zich rond het Gildehuis van het St. Jorisdighe de Reusel een tiental gilden uit het naburige „Kwartier van Oirschot” en zelfs uit België om de Kringgildedag van Kempenland 1973 mede te openen.

Zondag 20 mei:

gildebroeders van Kring Kempenland, waarna door een vendelier van het Reuselse St. Jorisdigle, namens de gilden van Kempenland aan het geestelijke gezag de eed van trouw werd afgelegd.

Tijdens de koffietafel waar vele genodigden, autoriteiten van plaatselijke, regionale en landelijke instanties, alsmede van Federatie

's Middags werden de koningen en hoofdlie-
den door het gemeenbestuur van Reusel op
het gemeentehuis ontvangen.

Burgemeester C. A. A. van Beek liet zijn woorden van welkom vergezeld gaan met het aanbieden van de erewijn.

Hoofdman Horsting dankte het gemeentebestuur voor de ondervonden medewerking bij het organiseren van deze Kringgildedag en Kringvoorzitter K. Vermeeren dankte het gemeentebestuur van Reusel voor de geboden gastvrijheid.

Terwijl de lucht werd gevuld met geroffel van dieptrommen stelden de 40 deelnemers de gilden zich op om in een bonte en kleurrijke stoet naar het feestterrein op te trekken. Door de met zon overgoten straten van Ruisel, flonkerend op bazuinen en op het zilver van de koningschilden, genoten duizenden toeschouwers van de weergalozе stoet.

Toch was dit nog maar een bescheiden voor-

spel op wat de toeschouwers op de tribunes en het feestterrein te wachten stond. Tamboers voorop, daarna de koningen en de hoofdlieden, vaandeldragers en vende- liers, zo trokken in een brede linie met slaan- de trom de gilden van Kempenland op naar de ere-tribune waar de vele toeschouwers opveerden bij het zien van dit middeleeuwse imponerende schouwspel, het hoogtepunt van een schitterend geslaagde Kringgildedag.

Gerrit v. d. Heuvel 50 jaar vaandrig Sint-Jorisgilde Gestel en Blaarthem

Zondag 23 april j.l. kwam het St. Jorisgilde om 11 uur bijeen in het gildelokaal „de Harmonie” voor het vieren van de patroons- dag maar tevens om hun Vaandrig G. v. d. Heuvel een feestelijke dag te bezorgen.

Na de H. Mis voor de levende leden werd aan Vaandrig G. v. d. Heuvel een vendel- hulde aangeboden.

Hierna werd in het gildelokaal de erewijn aangeboden. De gildebroeders boden hem een herinneringsschild aan waarna een druk bezochte receptie plaatsvond waar velen zowel van binnen als buiten het gilde hem kwamen feliciteren met dit gouden jubileum. Ook de voorzitter van kring Kempenland K. Vermeeren en de Districts-raadsheer F. Roijers gaven met toepasselijke woorden blijk van waardering. Het was een zeer geslaagd feest met een mooie traditionele grondslag het gilde waardig.

i.o. De jonge deken E. Reker

Feest bij het **Sint Joris gilde in Hapert**. Op 26 april j.l. werd de jaarlijkse feestdag ge- vierd van het Sint Joris gilde in Hapert.

Des morgens om negen uur een H. Mis voor levende en overleden gilde- broeders.

Daarna in optocht naar het gildelokaal waar een koffietafel alle eer werd aangedaan en ver- dere verfrissingen werden aangebo- den.

De heer Frans Leij- ten herdacht op deze dag zijn vijftig-jarig lidmaatschap en werd hiervoor in de bloemetjes gezet.

Des avonds om acht uur verscheen Districts- raadsheer de Heer H. v. Hoppe uit Reusel namens Kring West om de jubilaris te hul- digen en het erezilver op te spelden.

De Heer Leijten is vijftig jaar een voorbeel- dig gildebroeder geweest en is dit thans nog ; verder heeft hij tien jaar de functie van regerend deken gehad.

De avond werd verder besloten met een gezellig samenzijn.

Het **O.L. Vrouwe Gilde in Eersel** heeft de actieve Gildebroeder en vaandrig Ant. Kuy- pers gekozen tot „prins voor het leven”.

De verkiezing was noodzakelijk geworden door het overlijden van Jan Lepelaars. Frans Kuypers werd de nieuwe vaandrig.

Tijdens de vergadering in „De Herberg” werd voorts Peer Corsten (87) blij gemaakt met de titel van ouderling en hij kreeg van hoofd- man Geert v. d. Aalst een schild met in- scriptie.

Op maandag 28 mei j.l. huldigde het **St. Jorisgilde te Reusel** haar jubilarissen. Dhr. A. C. van Dooren van Limpt, 50 jaar lid, Mevrouw Kaathoven-Oelemans, 40 jaar lid en mevrouw Tops-Basemans, 25 jaar lid.

Voor de receptie welke door het St. Joris- gilde aan de jubilarissen werd aangeboden bestond grote belangstelling.

De gouden jubilaris, gildebroeder A. C. van Dooren is voor zijn vele verdiensten voor het gilde onderscheiden met de „orde van St. Joris”.

De oorkonde met bijbehorende versierselen werden hem door hoofdman Horsting over- handigd in een plechtige zitting van het gilde, waarbij alle gildebroeders en zusters aanwezig waren.

St. Joris Gilde, Stratum

Zaterdag 28 april 1973 vierde het gilde zijn patroonsfeest en tegelijkertijd huldigde het 2 jubilarissen. Ten eerste Thomas v. d. Wiel, die 50 jaar gildebroeder was en vooral be- kendheid heeft gekregen door zijn inzet voor het vendelen zowel in eigen gilde als in de Kring en daarbuiten. Hij werd door de loco- Burgemeester van Eindhoven Mr. van Elk onderscheiden met de ere-medaille in zilver behorende bij de orde van Oranje Nassau. Door de Reg. Deken van het gilde Math. v. d. Voort werd hem het zilveren ere-schild van het eigen gilde opgespeld. De vice-voor- zitter van de Kring L. van Exel en de raads-

heer van het district Centrum, Fr. Royens spraken hem toe en boden attenties aan. De tweede jubilaris was Frans Bax, die 25 jaar tamboer was bij het gilde. Zijn ijver voor het trommen niet alleen bij eigen gilde maar ook als lid van de tromcommissie en als instructeur van vele taboers in de Kring hebben hem bekendheid gegeven.

Ook hij ontving het zilveren ere-schild van het eigen gilde en werd toegesproken door de vice-voorzitter en raadsheer District Centrum.

Het was een drukbezochte receptie w.o. vele van andere gilden uit en buiten de Kring Kempenland.

St. Joris Vlokhoven

Eveneens op 28 april j.l. vierde het St. Joris Gilde Vlokhoven zijn Patroonsfeest. Ook hier

was een jubilaris nl. de heer J. van Kemende, die 40-jaar gildebrouder was en bekend staat als een trouw gildebrouder die nooit verstek laat gaan. Namens het Kringbestuur werd hem de zilveren ere-medaille van de Kring overhandigd door de raadsheer van district Centrum en zijn plaatsvervanger.

Museum Kempenland

Van 7 april tot en met 1 mei 1973 werd in dit museum een tentoonstelling gehouden van gilde-attributen. Het was een betrekkelijk kleine tentoonstelling die door haar verscheidenheid toch een behoorlijk beeld gaf. Er waren verschillende stukken die zelden of nooit op een andere gildetentoonstelling waren te zien. Het bezoek was zeer redelijk in de weekends niet alleen van belangstellenden buiten het gildeleven maar ook gelukkig vele gildebrouders

Fr. Royers

Nieuws uit Maasland

Kring Maasland. Aan alle gildesecretariaten is een circulaire gezonden om opzending van copie en/of foto's. Hieraan is miniem gevolg gegeven. Willen de secretarissen voor de komende nummers van „De Gildetrom” wanneer zij weer een circulaire ontvangen er zeker op reageren. Bij voorbaat hartelijke dank.

Haaren. Op 26 mei hebben de drie Haarens gilden gezamenlijk hun statiedag gehouden. De dag begon met een H. Mis voor de overleden leden. Na de mis werd aan pastoor Verrijt de vendelgroet gebracht eveneens aan Burgemeester Burgers, waarna elk gilde naar hun eigen gildezaal ging om daar de dag voort te zetten.

St. Catharina ging 's middags kruisboog-schieten. De 1te werd mevr. V. van Boxtel-van Erp, 2. Mevr. Brok-van Esch, 3. Mevr. van Boxtel-van Esch (hieraan nemen elk jaar ook de dames der leden deel).

A. Heuvelmans sr. werd eerste bij de heren, 2. werd A. Heuvelmans jr en 3. L. Schellekens.

St. Sebastiaan en Antonius schoot eveneens; 1ste werd Nico van Haaren (beker), 2. H. Franken en 3. Sij. de Benus. Bij de dames werd Mej. Bastiaans eerste.

UDENHOUT. Het gilde St. Antonius en Sebastiaan heeft plannen haar 425-jarig bestaan groots te vieren. Er zal op 16 september in het kader van de opening van het nieuwe gemeentehuis een feestdag zijn voor dit gilde en hierbij zijn uitgenodigd de gilden van de zelfde naam. Met blijdschap denken we terug aan de kringdag Maasland, die dat gilde heeft verzorgd in 1968, want die was goed. Moge ook deze 16 september eveneens prachtig zijn.

ESCH. Tijdens de jaarvergadering van het

Gilde **St. Willibrordus** te Esch heeft het kerkbestuur het onderhoud en toezicht op het Mariakapelletje aan de Heikant te Esch overgedragen aan het gilde.

Het gilde heeft immers van origine de taak: de bescherming van kerk en toebehoren; vandaar deze opdracht.

Een oud gebruik is weer in ere hersteld in Esch. Dit kan omdat twee-derde van het dorp lid is van het gilde, zodat een goed observeren mogelijk is. Herstelwerkzaamheden zijn reeds begonnen.

HERPT. St. Catharina heeft op 24 april schietwedstrijden gehouden. C. de Kort werd eerste, 2. C. van Mierlo, en 3. R. van Oosterhout. Het gilde schiet met het geweer.

Op 12 mei hebben deze schutters een nieuwe schietbaan in gebruik genomen op De Hoge Brink aldaar. Pastoor De Groot heeft de accommodatie geopend met een hartelijke felicitatie aan het adres van het gilde. Hij loste ook het eerste schot, dat ... ook meteen raak was. Op het concours won L. Kouwenberg, 2. Mevr. de Kort-Slegers, 3. Stempelman.

Op het nationaal concours van zondag d.a.v. werd B. Vromans kampioen, 2. W. v. d. Broek en 3. Fr. Elshout.

Winnaar van de korps werd C. Wijtmans.

NIEUWKUJK. Op 26 april heeft het gilde **St. Joris** zijn statiedag gehouden. Na onderlinge schietwedstrijden werd de dag besloten bij De Ster.

DRUNEN. Het Onze Lieve Vrouwe gilde van Elshout heeft op 9 april een schietconcours gehouden.

St. Hubertus van Drunen ging naar huis met maar liefst zes prijzen.

Op haar eigen terrein werd op 17 april een

wedstrijd gehouden. De hoofdprijzen kwamen terecht bij Juliana uit Vlijmen en St. Hubertusschutters van Drunen.

M. v. d. Heijden uit Haarsteeg van St. Ambrosius werd winnaar personeel.

Op 6 mei werden de wedstrijden voortgezet op de bomen van St. Jan te Kaatsheuvel.

Aan dit concours deed ook de schutterij De Zwaan uit Genderen mee, met vele gilden uit de omgeving.

Op 9 juni zal **St. Hubertus** haar jaarfeest houden. Dit wordt gevierd op het bejaardenhuis St. Jacobushof.

ELSHOUT. Op 24 april werd de schutsboom van het **Onze Lieve Vrouwegilde** van Elshout gevrijd door Burgemeester Ir. Stieger. Op die dag werd koning geschoten op de traditionele kermisdag. Na 137 schoten was het A. van Oijen die de koningsvogel afschoot. Hij zei: „De titel werd voor mij klaar gelegd”. Na de kroning trok men naar de gildezaal voor het koningsbier.

LOONOPZAND. Een feestdag werd zaterdag 2 juni - ondanks de neerstortende regen - want toen was het koningschieten van het gilde **St. Ambrosius**, dat dat om de zes jaren doet. Allereerst werd de beschermheer Jhr. Ch. Verheijen, de Burgemeester en de Hoofdman afgehaald ten huize van de heer Verhulst. Het gilde was voorafgegaan door de vendeliers- en tamboersgroep van St. Hubertus uit Drunen. De houten koningsvogel werd feestelijk meegedragen. Vervolgens naar de Koning om die af te halen en dan naar het terrein aan het kasteel van Loonopzand. Hier werden de schilden uitgereikt door de hoofdman aan Burgemeester Van Erp, als Ere-deken van het gilde. Hij was de vierde burgemeester die deel uitmaakt van het gilde St. Ambrosius.

Tevens aan Freule Olga Verheijen, als Ere-vrouw, wegens de band die het gilde heeft met het kasteel en de oude heerlijkheid.

De vogel werd op de boom geplaatst waarna eerst de Beschermheer, daarna Burgemeester L. v. Erp, en de Hoofdman de boom vrijde. In twaalf ronden is er verwoed met de handboog op de vogel geschoten onder stromende regen en bij het 172-ste schot begaf hij het. Het gevolg was dat hiermee gildebroeder Ad v. d. Aa de dertigste koning van dit gilde werd.

De Gildeprijzen (welke op de beide vleugels van de vogel geschreven waren) waren van de hoofdman, het horloge voor Jos Bink en de wekker van het gilde, voor Ad. v. d. Aa. Na de zilveromhanging en over het vaandel gaan werd hem de vendelgroet gebracht.

In de zaal teruggekeerd werd de handwassing gedaan (omdat het buiten zo'n slecht weer was). Bij de terugtocht werd de nieuwe koning voorgesteld aan pastoor Simons.

In de zaal werden nog enige zakelijke punten behandeld waarna men nog gezellig bijeen bleef op deze kermisdag.

Hiermede is de traditie van koningschieten op kermis in ere hersteld.

De plannen van de nieuwe schietbaan voor de handboog en de schutsboom zijn in een vergevorderd stadium.

Met de gemeente worden onderhandelingen gevoerd en de vergunningen zijn aangevraagd. De zuster gilden St. Hubertus en St. Crispijn waren bij het koningschieten uitgenodigd.

VORSTENBOSCH. Bij **St. Antonius** overleed op 27 februari de ere-hoofdman J. L. Loeffen. In het jaar 1951 heeft hij ontzettend veel werk verzet bij de heroprichting en instandhouding van het gilde. Bij zijn uitvaart waren vele gilden en leden van de kring De Hoge Schuts.

De Heer Gerrits sprak aan het graf van deze rasechte gildebroeder, waarvoor heel veel waardering was, niet alleen voor het gilde maar ook voor het onderwijs, de K.V.P. en vele andere dingen in de gemeenschap.

DINTHER. Gildebroeder Willem van Eert van **St. Barbara** werd op 10 januari getroffen door een autoongeval en is hierbij overleden. Zijn gildebroeders zullen hem niet gauw vergeten en ook niet de nabestaanden van hem, want hij was een zeer trouw en behulpzaam lid van het gilde. Hij vertoefde graag onder de leden. Dit Gilde maakt zich op om Maasland op 19 augustus op de Kringdag te ontvangen.

BAARDWIJK. In het paasweekend heeft het gilde **St. Ambrosius** een beginwedstrijd gehouden op de bomen met de kruisboog. 1. werd T. v. Diem, 2. H. Pullens en 3. Mevr. van Hulten.

Op zondag 29 april heeft dit gilde een nationaal kruisboogconcours gehouden. Hieraan hebben veel gilden die met hetzelfde wapen schoten uit de hele federatie deelgenomen. Het was dan ook een succes voor St. Ambrosius van Baardwijk; Koning werd Th. Bressers van St. Joris uit Oirschot, kampioen werd C. Evers van St. Sebastiaan uit Westelbeers. Winnaar korps St. Joris te Oirschot, 2. St. Joris Oirschot en 3. St. Sebastiaan Westelbeers.

Personeel: 1. Th. Bressers, 2. A. v. Habraken en 3. A. Vondervoort, allen van St. Joris Oirschot.

Hun oud-pastoor, deken van den Brekel, was het Gilde **St. Ambrosius** nog niet vergeten. Deze man heeft het gilde altijd een goed hart toegedragen en daarom was op zijn gouden priesterfeest St. Ambrosius aanwezig om hem te eren en te huldigen met een vendelgroet. Dit was op 26 mei. Hij heeft 23 jaar de St. Clemensparochie bediend.

VUGHT. Tijdens de statiedag van het gilde **St. Barbara en Sebastiaan** op 19 mei werd de gouden gildebroeder Piet Beks hartelijk gehuldigd. Piet is uit een echte gildefamilie en de naam is niet weg te denken bij St. Barbara. In 1923 werd hij lid en in 1924 al jonge deken, in 1936 deken en in 1948 koning. Voor de tweede maal werd hij koning in 1961. Als vendelier en schutter, maar ook als bestuurslid heeft hij zijn sporen wel verdiend. Hopman J. Chappin reikte hem het zilveren schild over.

Ook werd op die dag koning geschoten. Bij de 15de ronde viel de vogel en het was de

Gouden gildebroeder P. Beks

jongste der gildebroeders: Hans van Dielen, die de nieuwe koning werd. Getooid met bloemenkrans mocht de 19-jarige de vendelgroet in ontvangst nemen. Hans is ook een goed tambour. Hij volgde de trouwe Janus Verdonk op, als koning van dit gilde. Als dank werd Janus een beeldje van Mevr. Grips ter hand gesteld door de Hopman.

DEN HAAG. Het bij onze federatie aangesloten gilde **St. Sebastiaan** heeft weer een nieuwe koning - en wel een **KEIZER** - want het was Marinus Offringa die voor de derde keer koning schoot met de handboog. Marinus is de zoon van Otto Offringa die zich zo geweldig inspant voor zijn gilde in zijn **STAD**.

Het gilde heeft dan ook geweldig gefeest bij uniek feit en mag inderdaad trots zijn op de gildegedachte in deze plaats. Hun schieten met de handboog staat op een hoge plaats. Langzamerhand krijgt dit gilde in het

noorden zijn kans bij de gemeenschap van Den Haag.

DUSSEN. Op de tentoonstelling van de culturele kring „Land van Heusden en Altena”, die 10 jaar bestaat ligt in het Kasteel-Raad huis van Dussen, waar de streekhistorie in beeld is uitgestald, een koningsketting met schilden van de schutterij van Aalburg.

In deze streek is toch nog een invloed van de katholieke gildebroeders te zien.

Drs. W. H. Th. Knippenberg geeft een korte beschrijving hiervan in De Gildetrom nr. 1, van 1968, 15de jaargang.

Het wordt bewaard in het Brabants Museum te Den Bosch. Aan een schakelketting hangt een medaillon, waarop het Rijkswapen is gegraveerd, aan weerszijde zijn drie vragen aangebracht op welks middelste een toorts of kanonsloop. Dit schild is gedekt met een losse kroon. Rondom het rijkswapen staat: **Nieuwe schutterij van Aalburg 5 dec. 1864**.

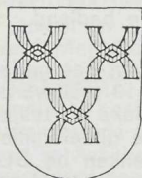
Aan dit schild hangen drie series kleine schildjes van de koningen, die niet allemaal gedateerd zijn. In volgorde: 1. Corn. Bouman en Maria Verhoeven, gegraveerd met een bloem; 2. Marius van Reijswijk, met bloem; 3. Aart Wijgers met schip; 4. Jan Gastman met passer en haak; 5. W. v. d. Pol met zijn vrouw als koningin Clasina van Reijswijk, die „met dit schild versiert”, 1878; 6. Jan Jas Verharen met zalm en bloem; 7. Cornelus Garstman met aambeeld; 8. Philippus Verhagen met zalm en bloem (de zalm is uit het wapen van het land van Altena); 9. Gerrit van de Wetering met bloemen; 10. Adam Nieuwkoop met vlag en bloem; 11. Zweer van der Pol met paard en kar met bloem; 12. Martinus van Veen met bloemen; 13. Frans Nieuwkoop met ploeg en bloem; 14. Johannes van Esch met paard en kar en bloem; 15. Zweer van der Pol met de tekst: „heeft den koningsvogel afgeschoten 19 juni 1865 en tot koning gekozen, Johanna Maria van Herwijnen en denzelfden versiert met schild”. De schilden zijn niet allemaal van een mees-terteken voorzien.

Nog voorradig het boek

HET VENDEL, van J. Toorians.

Bestelling worden direct uitgevoerd.

Het boek kost f 25,— plus ev. porto bij verzending.

Nieuws uit Peelland

INZET DER GILDEFEESTEN VAN DE BLAUWE SCHUT

Op 8 en 9 september 1973 zal het O.L. Vrouwegilde Aarle-Rixtel het kringfeest organiseren bij de gelegenheid van de 25ste verjaardag van de heropleving.

Voorafgaande op deze feestelijkheden heeft

het gilde gemeend eerst in eigen kring van dorp en streek zijn gildebroeders te huldigen die vanaf de eerste dagen lid zijn geweest.

Het waren Jan van Doren, Hoofdman, Martien van den Heuvel, Piet van de Ven en A. van Gerwen. Maar ook de familie Rud Raymakers uit Helmond had in deze kwart

eeuw het Beschermherschapp waargenomen van vader op zoon, bovendien waren ze al die 25 jaar bij de familie van Bracht ondergebracht, zodat met recht en reden daar de naam mag prijken „Het Gildehuis”.

Daarom had op vrijdag 18 mei de receptie plaats.

Als inleiding der feestelijkheden werd voor het Gildehuis aan al de jubilarissen de vendelgroet gebracht.

Een ware zilverregen brak los nadat Gerard Barten, de secretaris van het gilde, de jubilarissen had toegesproken. Alle ontvingen een zilveren draagspeld insigne van O.L. Vrouw.

Een bijzonder woord van dank werd gebracht aan Mevr. Raymakers-van Alphen die de grote stuwkracht was om het gilde in de prachtige blauwe uniformen te steken.

Namens haar en de familie sprak Rud Raymakers, die zijn vader na diens dood had opgevolgd als Beschermheer, een woord van felicitatie en dank voor de prettige samenwerking.

Vervolgens sprak de kringvoorzitter Alphons Niessen, die met secretaris A. Giesbers en W. Meulendijks het kringbestuur vertegenwoordigde, de gelukwensen der kring uit.

„Deze heropleving in 1948 is een voortzetting van een zeer oud broederschap, waarvan de Zuid Willemsvaart in 1898 vermeldde dat „De broeders der Gilde Sinte Maria hebben besloten het volgend jaar een concours met geweer of buks te geven in de tuin van Mej. Wed. v. d. Brug en zulks ter gelegenheid van het 600-jarig bestaan van voornoemd Gilde”. Zodat deze heropleving is van een zeer oud Gilde en dat dank zij de relatie met het O.L. Vrouwe Gilde Helmond in de persoon van Rudolph Raymakers z.n. het Gilde met recht genoemd kan worden een Parel aan de Peellandse kroon”.

Nadat de voorzitter allen persoonlijk had gefeliciteerd wendde hij zich tot de hoofdmans Jan van Doren, die reeds van 1959 bestuurslid is van de kring en zich in die tijd heeft doen kennen als een prettige medewerker.

Deze felicitatie ging gepaard van een klein presentje namens alle bestuursleden met de wens dat hij en de overige bestuursleden in goede gezondheid het gouden jubileum mogen bereiken, waarvan de spreker dan nog getuige hoopt te mogen zijn.

Het voltallige gemeentebestuur met als spreker de pas benoemde burgemeester Mr. Buys was de tolk der gemeentenaren die hun dank betuigden voor de velerlei wijze waarop het O.L. Vrouwe Gilde hun medewerking gaf bij elk gebeuren in het dorp.

Tot slot boden de jubilarissen samen aan het Gilde nieuwe dekenstokken aan.

Daarna volgden nog verschillende zilveren schilden welke het Gilde kreeg aangeboden en de felicitaties van de gildebroeders van de blauw en de rooi schut.

En daags erna kwamen nog verschillende

gildebroeders uit de kring, die meenden dat het op zaterdag te doen was.

Beschermheer J. Prinsen van het O.L. Vrouwegilde te Aarle-Rixtel ten grave gedragen.

Op Carnavals dinsdag rustte op vele bewoners van Aarle-Rixtel de droeve plicht een hunner zeer geziene medeburgers te begeleiden naar zijn laatste rustplaats.

Door een noodlottig ongeval werd Jan Prinsen in de leeftijd van 72 jaar uit hun midden weggerukt. Hij was op weg naar zijn heerbroer, die hij wekelijks bezocht, toen het noodlot toesloeg.

Ondanks de carnavalsdagen, of misschien daardoor was de grote parochiekerk tot aan de laatste plaats bezet, toen het stoffelijk overschot door de gildebroeders werd binnengedragen. Voorafgegaan door de Harmonie „De goede hoop”, waarvan hij beschermheer was, de beide gilden, het zangkoor de Heemkundekring, waarvan hij sinds enkele

maanden van Voorzitter Ere-voorzitter was geworden, de Carnavalsverenigingen, het college van B. en W. en honderden die door hun aanwezigheid de laatste groet willen brengen voor al het geen Jan Prinsen aan het verenigingsleven van Aarle-Rixtel en aan iedere mens in het bijzonder had gedaan.

De pastoor sprak dan ook in zijn lijkrede van een blijde gelukkige mens, niet een heilige, want die naam zou hij zelf niet willen hebben, maar een goed mens, die ieder liet genieten van zijn levensvreugde, en als hij het zelf had kunnen regelen, deze dag gekozen zou hebben „Vandaag word de Prins begraven”.

Na de H. Mis werd hij naar het nabij gelegen kerkhof gedragen en na de absoute sprak de kringvoorzitter Alphons Niessen een kort woord van afscheid tot de gildebroeder die ondanks zijn beschermheerschap van de blauwe schut ook de rooischut geen enkel plaatsje ten achter stelde bij optrekdag of feestelijkheden.

Namens de gildebroedes nam vendelier van de Ven afscheid door het brengen van de vaandelgroet en daarna plaatsten de gildebroeders hun goede vriend in het familiegraf.

Kring Maasland

Nagekomen bericht

Gilde St. Ambrosius, Loon op Zand.

Het gilde St. Ambrosius heeft in korte tijd twee trouwe gildebroeders ten grave gedragen.

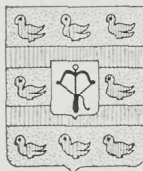
Het was op 11 mei **Laurentius van den Ho-**

ven, die 25 jaar lid was. In hem verliest het gilde een recht geaard gildebroeder.

Op 14 juni droeg men **Antoon Vermeulen**, die lid was vanaf 1967, naar zijn graf.

Evenals bij Gildebroeder **van den Hoven**, dekte ook bij de begrafenis van deze goede vriend het koningszilver de kist tot aan het graf.

Mogen beiden rusten in vrede.

Nieuws uit Het Land van Cuyk

KRING-GILDEDAG 1973

De Kring-Gildedag werd dit jaar gehouden te Gassel en georganiseerd door het St. Jansgilde van dit fraaie dorpje.

De pastoor ging er een beetje trots op dat O.L. Heer zijn wens vervuld had.

In zijn „voorwoord” in het programmaboekje schreef de pastoor: „Dat het komende Gildefeest zal verlopen onder stralend mooi weer”. Dit is uitgekomen. De gehele dag is het stralend mooi weer geweest.

Maar ook de andere wensen van de Pastoor zijn in vervulling gegaan: „dat het vlekkeloos zal verlopen, dat het zich mag verheugen in een grote belangstelling”.

Het Gildefeest was voortreffelijk georganiseerd en moest dus wel vlekkeloos verlopen en de publieke belangstelling is de gehele middag groot geweest.

Voor het eerst namen deputaties (o.a. Keizers en Koningen) van de deelnemende Gilden deel aan de Gildemis.

In het kleine kerkje was het midden gevuld met gildebroeders in kleurrijke costuums. Een fraaie aanblik.

Ook voor het eerst werd tijdens de offerande geofferd op de Gildetrommen, en voor het eerst werden na de gildemis twee coupletten van het „Wilhelmus” gezongen.

Later zou blijken, dat het Gilde van Gassel nog meer „nieuwigheden” in petto had.

Tijdens de erewijn in het fraaie Gemeenschapshuis werden de traditionele woorden gesproken door de loco-burgemeester van de gemeente Beers, de heer Hermanussen, en door de Kringvoorzitter Baron de Weichs de Wenne.

Intussen arriveerden de deelnemende Gilden op het feestterrein en werden de Gilden - onder leiding van Nic. Peters - opgesteld. Een weinig over tijd trokken de gilden het dorp Gassel in om aan de optocht te beginnen. Deze optochten trekken telkens vele toeschouwers, maar ze krijgen ook „waar voor hun geld”, want elk jaar blijkt, dat de Gilden in de winter niet „slapen”, maar alles in het werk stellen om op de eerstvolgende Gildedag nog fraaier tevoorschijn te komen, hetgeen onze Kringvoorzitter in zijn openingswoord ook naar voren bracht.

Toch waren er ook een paar Gilden welke in de voorbije tijd met moeilijkheden te kampen hadden gehad. We hopen, dat deze Gilden de moeilijkheden spoedig te boven zullen zijn.

Na de „massale Opmars” - een geweldig evenement voor de toeschouwers - vond het overvendien plaats van de pastoor en de Loco-burgemeester, de vendelgroet en werden tijdens het Wilhelmus een vijftal vlaggen, gehesen, waaronder de vlag van de Ned. Vereniging van Vlaggenkunde.

De secretaris van deze Vereniging heeft als gast de gehele dag het Gildefeest meegemaakt.

Na afloop van dit alles stelden de Gilden zich opnieuw op en werd voor het eerst in onze Kring „Zigs-zags-gewijze” over het terrein getrokken, een onderdeel dat in andere Kringen reeds bestond.

Elkeen vond dit een magnifieke „gebeurtenis”, dat voortaan zeker op elk Gildefeest zal plaats vinden.

Na dit enigszins „officiële” gedeelte vonden de diverse wedstrijden plaats, t.w. vendelen, trommen en schieten.

Om de leemte tussen dit gedeelte en de aanvang der wedstrijden op te vullen had het Gilde van Gassel het Limburgs Exercitie - Peleton van de Schutterij „St. Mauritius uit Strucht L laten komen, die een voortreffelijke „exercitie” weggaven.

Bij de wedstrijden werd voor het eerst een systeem van het oproepen van de vendeliers en tamboers d.m.v. een nummer ingevoerd dat - indien de deelnemers zich hieraan hielden (hetgeen zeer goed was) - goed werkte. Vol lof was de jury over „accommodatie”, bestaande uit marktkraampjes. Het grote voordeel hiervan is, dat de juryleden geen last hebben van het weer, het publiek e.d. Het publiek bleef zeer lang op het feestterrein, omdat men er ook kon genieten van de kunstmarkt van oude ambachten.

Zeër zeker moet vermeld worden het prachtig gelegen en goed ingericht schietterrein. De Kringdag 1973 te Gassel was een demonstratie tot vreugde van iedereen, zoals onze Kringvoorzitter ook gehoopt had.

20 jaargang afl. nr. 3
oktober 1973

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot”.

Zilveren regeringsjubileum van H. M. Koningin Juliana

Het bezoek van de gehele koninklijke familie aan Tilburg op 5 september 1973